

na gnojišči; skrbi za obilno množino gnoja, napravljaj kompost ali mešani gnoj, ki je posebno pripraven za vinograde.

10. zapoved: Zapisuj vse v posebno knjigo, da boš vedel, koliko si potrošil in koliko imaš konec leta čistega dohodka. Bodi marljiv, skrben, pobožen in pošten gospodar; uči se dobrega, ravnaj vse po umnih pravih kmetijske znanosti in béri časnike in bukve, ki te o tem podučujejo, da ti bo donašala zemlja obilno pridelkov in da živiš srečno na zemlji.

Znanstvene stvari.

Zapisnik 44. odboroze seje Matice Slovenske

v Ljubljani 3. aprila 1879.

Pričujoči: dr. Jan. Bleiweis, dr. Anton Jarc, Kršič Anton, Klun Drag., Marn Josip, Močnik Matej, dr. Poklukar Josip, Praprotnik Andrej, Robič Luka, Souvan France, Stegnar Feliks, Tomšič Ivan, Vavrū Ivan, dr. Zupanec Jernej, Zupančič Vilibald.

1. Zapisnika 15. občnega zbora in 44. odboroze seje se odobrita s tem, da se zapisnik 44. odboroze seje 5. svečana (v „Novicah“ 1879. l., list 8.) tako-le popravi: „Tajnik poroča, da je odboru došla „hrvatska slovnica za Slovence“, spisal prof. Franjo Marn, in da se je spisovalcu dala le pogojena nagrada, slovnico pa kot svojo lastnino prodaja „Matica“ po 60 kr., kajti založila jo je po pravih 1. §. z Matičino podporo in se ne daje družnikom.“

2. Volitev predsednika, dveh podpredsednikov, blagajnika, tajnika, knjižničarja, pregledovalca društvenih računov in dveh blagajničnih ključarjev se je po daljšem razgovoru izvršila tako, da, ker so vsi prejšnji odborniki tudi po novih volitvah ostali v odboru, so bili vsi dosedanji opravniki enoglasno izvoljeni.

Tajnik Andr. Praprotnik prosi odbor, da bi namesti njega izvolil izmed odbornikov družega tajnika ali pa se tajništvo oddalo tajniku, ki bi se po želji, ki se je od ene strani slišala v zadojem občnem zboru, mogel ves posvetiti tej službi in jo boljše opravljati kakor dosedanji tajniki, ki so vsi bili in je tudi sedanji s svojimi opravili preobloženi. Po mnogostranski razpravi, ki se je vršila na soglasno pohvalo marljivega delovanja tajnikovega, se tudi z ozirom na potrebno varčno gospodarstvo Matičinega imetja naprosi odbornik Praprotnik, naj opravlja tajništvo vsaj še do konca tega leta. — Tej želji se on naposled tudi udá proti temu, da ga bodo posamesni odborniki še dalje podpirali pri raznih Matičinih opravilih.

Tudi dr. Bleiweis bi uredništvo „Letopisa“ rad odložil, toda soglasni želji se tudi on udá, rekši, da ga enostranska kritika „letopisa“ nikakor ne moti, dokler sodelujejo pri „letopisu“ pisatelji, ki jih Slovenija med najboljše šteje; vsemu svetu pa težko kdo vstreže. Odbor mu izreka toplo zahvalo za njegovo žrtvovanje pri vredovanju „Letopisa“ in odobri njegov predlog, da zraven nekoliko manj obširnega „letopisa“ se izdá še kaka drobna knjižica vrh „Znanstvene terminologije“, ki pride letos na svitlo.

Sedaj je tedaj Matičini odbor tako-le razvrsten: predsednik Matici je dr. Jan. Bleiweis, podpredsednika pa dr. A. Jarc in P. Kozler, blagajnik: Ivan Vilhar, tajnik in zapisnikar: A. Praprotnik, knjižničar: Feliks Stegnar, pregledovalec društvenih računov: dr. J. Zupanec,

blagajnična ključarja: Fr. Souvan in Drag. Klun.

V odseku za gospodarstvo so: Klun, Souvan, Tomšič, Vilhar in dr. Zupanec,

v odseku za izdavanje knjig pa: dr. Bleiweis (prvomestnik), Klun, Kršič, prof. Marn, Močnik, dr. Strbenec, Stegnar, Tomšič, Praprotnik, prof. Urbas, prof. Vavrū, prof. Zupančič.

(Konec prihodnjič.)

Jezikoslovna drobtinica.

O slovenskem dvobroju (dual).

Priliko imam mnogokrat poslušati, kako govori prosto ljudstvo med seboj, in zapazil sem vsikdar, da je starogrški ženski dual tudi pri nas okoli Vrhnike in Borovnice sploh še v navadi.

Pogostoma slišim, kedar je o dveh ženskih govor: „svi šli“ (wir zwei Weiber sind gegangen), „sti šli“ (ihr zwei Weiber seid gegangen).

Dobil sem tudi pisano izjavo take dvobrojne oblike v roke. Jožef Telban mlajši iz Borovnice je poprosil za ustavo dveh eksekucijskih prodaj, in se je pismeno izrazil tako-le: „Prosim, da se ti dve prodaji obedve zopet preložisti za naprej za dva meseca itd.“ — Beseda „preložisti“ je očitno navadni lokalizem za: „preložiti“. Pristavljam temu le še to, da tacih zgledov v besedi in pismu imam mnogo zabilježiti.

Na Vrhniki 4. aprila 1879.

P....o.

Slovansko slovstvo.

* *Srpska Zora*. Ilustrovani list za zabavu i pouku. Izdaje Todor Štefanović Vilovski u Beču.

O tem, skoro bi rekli najizvrstnejšem srbskem leposlovnem listu so uže „Novice“ tolikrat hvalno poročale, da se jim vidi vsaka daljna hvala odveč. Vendar nam je osobito o tretji številki letošnjega tečaja omenjati, da velecenjeni urednik vitez Vilovski, poleg svojega naloga o uredništvu lepoznanškega lista sploh, vé tudi jako dobro svojemu listu iz sedanjosti izbirati predmetov, kateri so zanimivi ne le slovanstvu, temveč tudi v obče vsemu človeštvu. Da se častiti bralci „Novic“ osvedočijo o resnici naših besed, jim podajemo tu obseg 3. štev. omenjanega lista: Pop Andrović, novi Obilić. Pripovijest † Stjepana Mitrovog Ljubiše. — Kotva. Jovan Simeonović Čokić. — O Crnogorcima. Od Lj. P. Nenadovića. — Pričanja Vuka Dojčevića. Skupio i složio † Stjepan Mitrov Ljubiša. — Poslednja vila. Roman H. Balzaka. S franceskog oridjinala preveo M. P. (Nastavak.) — Kako je na selu. Slike i prilike iz srpskog života. Od M.ća. — O geološkim perijodama. Javno predavanje † Stevana Nedeljkića. — Janez Blajvajs (s sliko). Od A. Trstenjaka. — Poplava Segedina (s sliko). Napisao major Joca Stefanović Vilovski. — † Dr. Kosta Cukić. — Slike iz kulturnog života slovenskog. Od Edvarda Jelineka. — Dve slike iz Kaničeve „Bugarske“ (z dvema slikama). Pisma o pozorištu. (I) T. J. M. — Dodatak. — Ako nas Slovenci zopet, kakor vsaka, tudi ta številka zelo zanima, vendar nam je dostavljati, da smo bili to pot še posebno radostni, ko smo ugledali v nji podobo dr. Jan. Bleiweisovo ter brali kratek a duhovito pisan životopis njegov iz peresa vrlega g. A. Trstenjaka, znanega našega rodoljuba. Od njega pričakujemo še marsičesa v tej stroki

Jos. Charpentier.

Gospodarske skušnje.

* *Skušnja s soljo pri pitanju.* Da bi zvedel neki gospodar, ali sol zaleže pri pitanju prešičev kaj ali nič, naredil je skušnjo s 4 prešiči. Tehtali so vsi štirje enako, vsak okoli dva centa; vsem je začeni od 1. novembra dajal enako mero kuhanega krompirja; dvema je dajal po 2 lota soli na dan, dvema pa nič. Iz začetka so vsi štirje enako požrešno žrli svojo hrano; po preteku 8 dni sta tista dva, ki sta soli dobivala, še prav ješčna bila, druga dva pa sta manj rada jedla. Čez 4 mesece sta s pomočjo soli pitana prešiča po 3 cente in 60 funtov vagala, druga dva pa, katera nista soli dobivala, sta v 4 mesecih vagala le 3 cente in še le 5 tednov pozneje sta dosegla težo po 3 cente in 60 funtov. — Ta skušnja očitno kaže, da pitavnim prešičem sol dobro tekne in to posebno zato, ker živina, ki soli dobiva, raje je in želodec povžito hrano bolje prekuha.

Podučne stvari.

Kaj je „asbest“?

Med „mnogovrstnimi novicami“ se je v zadnjem listu „Novic“ bralo zanimivo poročilo, da je inženir Šall iznašel obleko, katera v ognju ne zgore in da je ta obleka narejena iz asbesta.

Ker nekaterim našim bralcem morebiti ni znano, kaj da je asbest, naj jim povemo to-le:

Asbest je rudnina in spada v vrsto rožancev (Hornblende). On obstaja iz lasastih, vpogljivih, včasih dolgih, včasih kratkih nitok, ki so ali prav lahko ločljive ali pa so zmedene in se ne dadó ločiti. Navadno so lepe bele ali sivkaste barve.

Posebna lastnost asbestova je pa ta, da se v ognju ne vžge; v silni vročini se le stopi. Asbest se dá kuštrati, sukati in presti, iz njegove preje se dela neka tkanina in neki papir, ki ne zgore.

Nahaja se na Tiroljskem, Salcburškem, Ogerskem, Českem in v mnogih drugih deželah.

Uže v starodavnih časih so iz asbesta tkali ne-zgorljivo platno. V tako platno so pogani mrličje, katere so sožigali, zavijali zato, ker so želeli, da se pepel trupla ne zmeša s pepelom drv. Asbestne prte za na mizo imel je uže cesar Karol V., ki pa so bili jako dragocena hišna oprava. Da je razveselil svoje goste, je včasih take prte dal vreči v zakurjeni kamin (peč v sobi), in ker niso zgoreli, so se gosti čudili tej njim neznani prikazni. V novejšem času so začeli iz asbesta delati nezgorljive stenje (tôhte) za lampice in pa nezgorljivi papir.

Popisana res čudna lastnost asbesta daje nam razjasnilo, da je inženir Šall unidan mogel na Dunaji v asbestni obleki koračiti skozi gorečo grmado.

Znanstvene stvari.

Zapisnik 45. odborove seje Matice Slovenske

v Ljubljani 3. aprila 1879. *)

(Konec.)

3. Razprava o nasvetih občnega zbora (12. dne marca t. l.) izvrši se

a) s tem, da se ustanovi odsek, ki naj v prihodnji odborovi seji poroča, kje in kako naj se pomnožijo po-

*) V prejšnjem listu naj se namesti „44. odborove seje“ bere 45. Vred.

verjeniki. V ta odsek izvoljeni so gospodje: Klun, Robič in tajnik Praprotnik.

b) Gospodarski odsek naj prevdari, kako bi se dolg iztirjeval, da „Matica“ ne trpi škode, pa se tudi udom ne zgori kaka neprilichnost.

c) „Znanstvena terminologija“ gosp. Cigaretova naj se tiska v 2000 eksemplarih, in o tej in drugih knjigah naj se poroča v prihodnji skupščini odborovi.

4. O hiši banke „Slovenije“, Matici v nakup ponujani, poroča dr. Poklukar in nasvetuje, naj jo Matica kupi. — Odbor enoglasno sklepe: Odsek, ki je bil uže v zadnji in predzadnji odborovi seji v ta namen pooblaščen, naj skuša kupiti omenjeno hišo, vendar po posvetovanji z možmi, kateri imajo v tacihi rečéh znanje, in z ozirom na vsa potrebna zagotovila; pogodbo z banko Slovenijo pa naj poleg njega (dr. Poklukarja) podpiše tudi predsednik „Matice Slovenske“ z enim odbornikom (tajnikom) vred. Odseku se prepušča storiti s pričujočim zapisnikom, kar je morebiti v ta namen postavno potrebno.

5. Tajnik poroča, da so od zadnjega občnega zbora pristopili sopen štirje novi udje, kateri se sprejamejo.

6. Naposled naznanja, da je od tukajšnjega odbora za slavnosti o priliki sreberne poroke Nju Veličanštev došlo tudi „Matici“ vabilo k vdeleževanju. Odbor sklene, naj se „Matica“ vdeleži, in izvolita se podpredsednik dr. Jarc in dr. Poklukar, da namestujeta „Slovensko Matico“ v dotičnem posvetovanji.

Druge stvari se odložijo za prihodnjo skupščino odborovo, ter se sedanja sklene ob 7. uri zvečer.

Muzikalne stvari.

„Glasbene Matice“ ljubljanske odbor je v poslednji seji določil, da se dajo vse od leta 1874. do zdaj izdane pesni in muzikalije za 6 gold. onim društvom ali osobam, koje pristopijo kot udje h „Glasbeni Matici“. Zapisnik kaže, da imajo vsa do zdaj izišla dela tržne vrednosti 14 gld. 70 kr. — Čitalnice, knjigarne, pevski zavodi in prijatelji petja in godbe morejo torej po prav ugodni ceni pridobiti lepo zbirko glasbenega gradiva. Navod k oddaji omenjenega blaga po tako nizki ceni dala je želja, po tem potu pridobiti si novih članov in spraviti muzikalije med svet, kamor so namenjeni. — Prihodnje bode izdala „Glasbena Matica“ zbirko priljubljenih narodnih pesem, prirejenih za glasovir in petje. Kdor se vpiše kot nov ud „Glasbeni Matici“ in plača 6 gold., dobí vsa do zdaj na svitlo dana dela.

Slovansko slovstvo.

* *Garnizonska i stražna služba slovensko-nemška cesarskim i kraljevskim vojakom v poduk.* Po vprašanjih i odgovorih sestavil i založil Andrej Komel, c. kr. stotnik. 1879. Tiskala tiskarna družbe sv. Mohora v Celovcu.

Pod tem naslovom je ravnokar naš velecenjeni rodoljub gosp. stotnik Komel izdal knjižico, ki je menda uže sedma te stroke. Ona zopet lepo spolnuje namen, ki ga je pisatelju v svojem prvem delu leta 1872. objavil, rekši, da hoče svojim rojakom vojakom, ki nemškega jezika ne umejo, učenje vojnih predpisov polajšati z njihovim maternim jezikom. V gosp. pisatelju spoštujemo po pravici človekoljuba, ki težki stan vojaštva skuša rojakom svojim Slovencem polajšati s tem, da se svojemu cesarju zvesto udani junaški naši fantje lože naučijo vojaške službe. Človekoljuba — pravimo —